

Katsaus HEROES-allianssin korkeakoulujen opiskeluhyvinvointityöhön

13.2.2026

Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi

Viime vuosina opiskelijoiden pahoinvointi on saanut laajaa näkyvyyttä mediassa. Myös Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT) on nostanut aihetta esille (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), 2024). KOTT-tutkimuksessa todetaan muun muassa, että korkeakouluopiskelijoilla todetut ahdistuneisuushäiriöt ja masennus ovat edelleen lisääntyneet, ja että sosiaalinen ahdistuneisuus on varsin yleistä.

Pahoinvoinnista on tehty tutkimusta, mutta mitä tiedämme korkeakouluopiskelijan hyvinvoinnista? Harvemmin tuodaan esiin tietoa siitä, mitä kaikkea tukea opiskelijalle on tarjolla.

HEROES-allianssi

SEAMK kuuluu kahdeksan muun korkeakoulun kanssa eurooppalaiseen HEROES-allianssiin, jonka toiminta käynnistyi tammikuussa 2025. HEROES-yhteistyön tavoitteena on älykäs, alueellinen resilienssi (HEROES, i.a.). Tällä tarkoitetaan digitaalisten innovaatioiden hyödyntämistä eri häiriö- ja muutostilanteissa. Yhteensä tässä HEROS-yhteenliittymässä on 120 000 opiskelijaa ja 14 000 henkilökunnan jäsentä.

Tästä uudesta yhteistyöstä lähti kiinnostus tutkia, mitä muut HEROES-korkeakoulut viestivät hyvinvointipalveluistaan ulkoisilla, englanninkielisillä verkkosivuillaan ja ketkä näitä palveluita tarjoavat. Tässä artikkelissa on vertailtu HEROES-korkeakoulujen ulkoisia englanninkielisiä verkkosivuja ja selvitetty korkeakoulujen tarjoamia hyvinvointipalveluita. Artikkelin tavoite on selvittää, miten tulevalle opiskelijalle on kerrottu hyvinvointipalveluista muissa HEROES-korkeakouluissa.

Jokaisessa maassa on omanlaisensa hyvinvointi- ja terveydenhuoltojärjestelmänsä, joka voi olla erityisesti toisesta maasta tulevalle korkeakouluopiskelijalle vaikeasti hahmotettavissa. Tässä artikkelissa ei oteta kantaa siihen, miten eri Euroopan maissa korkeakouluopiskelijoiden terveyden- ja sairaanhoitopalvelut on järjestetty. Artikkelissa kerrotaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) taustaa ja palveluita, sillä Suomessa heidän työnsä on olennainen osa opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemista. YTHS tekee opiskeluyhteisötyötä aktiivisessa vuorovaikutuksessa korkeakoulujen, opiskelijoiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa (Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS), i.a.-a).

Opiskelijoiden terveydenhuolto

Vuoden 2021 aikana ammattikorkeakoulun terveydenhuollon palvelut mullistuivat (Kansaneläkelaitos (Kela), 2021). Tuolloin YTHS:n palvelut laajenivat ammattikorkeakoulujen tutkinto-opiskelijoiden käytettäväksi, ja ammattikorkeakouluopiskelijat siirtyivät kuntien opiskeluterveydenhuollosta käyttämään YTHS:n palveluita.

Nämä terveydenhuollon toimintaa ohjaavan lainsäädännön ja toimintaympäristön muutokset edellyttivät Sosiaali- ja terveysministeriöltä uutta ohjeistusta (Tuovila ym., 2021, s. 9). Ministeriö julkaisi opiskeluterveydenhuollon oppaan keväällä 2020. Päivitetty versio on vuodelta 2021.

Kyseisessä oppaassa ministeriö kertoo opiskeluterveydenhuollon tehtävän (Tuovila ym., 2021, s. 3):

”Opiskeluterveydenhuolto järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskelijoille, edistää opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä sekä opiskeluympäristön ja -yhteisön hyvinvointia.”

Terveyspalveluihin kuuluu yksilöllinen terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraaminen ja edistäminen (YTHS, i.a.-b). Sairaanhoitopalveluihin kuuluu perusterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut ja suunterveyden palvelut. Terveydenhuoltolain 50 § mukainen kiireellinen sairaanhoito ei kuulu YTHS:n tehtäviin.

YTHS:n tehtävä on siis tuottaa opiskelijoille terveyden- ja sairaanhoitopalveluita, mutta sen tehtävä on myös edistää opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä sekä edistää opiskeluympäristön ja -yhteisön hyvinvointia (YTHS, i.a.-b).

YTHS:n opiskeluympäristö- ja opiskeluyhteisötyö sisältää säännöllistä sidosryhmätyötä oppilaitoksen ja opiskelijajärjestöjen kanssa, asiantuntijatoimintaa, terveyttä edistävää viestintää sekä opiskeluympäristöjen tarkastuksia ja seurantaa (YTHS, i.a.-b). Oppilaitoksen opiskeluympäristötarkastuksessa halutaan varmistaa, että opiskelija voi hyvin niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisesti (YTHS, i.a.-c). Opiskeluympäristön tarkastuksessa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi sellaisiin asioihin kuin ehtivätkö opiskelijat luentojen välissä syömään tai onko opiskelutilojen ergonomia hyvä. SEAMKissa on parasta aikaa käynnissä kolmen

vuoden välein pidettävä opiskeluympäristön tarkastus.

Opiskeluympäristön tarkastusten lisäksi SEAMK ja YTHS tekevät monimuotoista yhteistyötä valtakunnantason työryhmissä, YTHS:n ja SEAMKin työryhmissä sekä erilaisissa tapahtumissa ja toiminnassa yhdessä SEAMKin opiskeluhyvinvointityön kanssa. Tässä yhteistyössä on tiiviisti mukana myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (SAMO), jonka rooli korkeakouluopiskelijan hyvinvoinnin tukemisessa on merkittävä.

SEAMKin opiskeluhyvinvointityö

SEAMK tarjoaa opiskelijoille monenlaista ohjausta, apua ja tukea. Ohjauksen ja tuen toimijoita on paljon, ja opiskelijan hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukeminen on koko SEAMKin yhteinen asia. SEAMKissa on tehty määrätietoista työtä opiskelijan ohjauksessa ja hyvinvoinnin tukemisessa. Hyvinvointi on SEAMKin päätöksenteossa ja kehittämisessä, SEAMKin rakenteissa.

SEAMKissa on opiskeluhyvinvointityötä pidetty tärkeänä jo kauan. Esimerkiksi esteettömän opiskelun suunnitelmia on tehty jo vuodesta 2012. Opiskeluhyvinvointityötä on kehitetty, ja opiskeluhyvinvointityön ensimmäinen toimintasuunnitelma tehtiin vuonna 2020. Opiskeluhyvinvointitiimi perustettiin vuonna 2025. Tiimiin kuuluu kaksi ammatillista erityisopettajaa, opintopsykologi, opintokurattori ja korkeakoulupastori. Lisäksi SEAMKin opiskeluhyvinvointipalveluista kerrotaan laajasti SEAMKin Intranet-sivuilla ja tiedotetaan ulkoisilla verkkosivuilla.

Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen lähtökohtana oli ajatus, kuinka potentiaalinen opiskelija löytää korkeakoulun ulkoisilta, englanninkielisiltä verkkosivuilta tietoa korkeakoulun opiskeluhyvinvointipalveluista. Tässä artikkelissa ei otata kantaa siihen, tuleeko opiskelija EU-maista vai EU:n ulkopuolisista maista.

Hyvinvointipalvelut käsitetään tässä artikkelissa laajasti palveluiksi, jotka tukevat opiskelijan opintoja. Näitä palveluita tuottavia henkilöitä voivat olla opinto-ohjaajat, kuraattorit, psykologit ja terveydenhuollon ammattilaiset, saavutettavuuden yhteyshenkilöt ym. Tutkimuksen ulkopuolelle jätettiin esim. urheilutarjonta.

Tässä tulee tietenkin huomioida, että eri maissa on erilaiset opiskelijahuoltopalvelut. Osassa maita terveydenhoito ja hyvinvointipalvelut voivat olla erillään korkeakouluista, mutta silti hyvin opiskelijan käytettävissä. Joissain korkeakouluissa nämä palvelut voivat olla osa korkeakoulun toimintaa. Tässä tutkimusasetelmassa ei kuitenkaan puututa tähän seikkaan, kiinnostuksen kohteena oli se, kuinka potentiaalinen opiskelija löytää tietoa hyvinvoinnin palveluista korkeakoulun sivuilta. Kuinka hän löytää yhteystietoja ja tiedon siitä, miten esim. erilaiset oppimisen tai mielenterveyden ongelmat huomioidaan korkeakouluissa.

On tärkeää muistaa, että tässä vertailussa ei ollut pääsyä korkeakoulujen sisäisiin sivuihin. Oletettavaa on, että sisäisiltä sivuilta löytyy ainakin ohjeistusta asiasta. Nyt näkökulmana oli potentiaalisen opiskelijan tiedonsaanti ennen hakua ja mahdollista opintopaikan saantia.

HEROES-yhteisön kahdeksan korkeakoulun ulkoisia sivuja käytiin läpi kahden henkilön voimin. Kohteena olivat sivustojen englanninkieliset versiot. Tämän artikkelin kirjoittajat kävivät sivuja yhdessä läpi ja yrittivät eri linkkien ja polkujen kautta löytää tietoa hyvinvointipalveluista ja niihin liittyvien henkilöiden yhteystiedoista. Sivustojen läpikäyntiin meni yhteensä noin kuusi tuntia. Samalla dokumentoitiin löydökset.

Ensisijaisesti yritettiin löytää vastaavia toimijoita, joita on SEAMKissa. Opinto-ohjaajia etsittiin nimikkeillä *study counselling, guidance counselor, student counselor ja academic advisors.* Opintopsykologeja etsittiin nimekkeellä *psychologist.* Opintokuraattoria vastaavaa nimikettä etsittiin sanoilla *school social worker* ja *study curator*. Korkeakoulupastoria vastaavia henkilöitä etsittiin nimikkeillä *minister*, *pastor* ja *curate.* Erityisopettajan tehtävänkuvaa etsittiin nimikkeillä *special teacher*, *special education teacher* ja *special needs teacher*. Tutkimuksen kuluessa huomattiin, että näiden nimikkeiden lisäksi korkeakoulujen sivustoilta löytyi myös muita vastaavia nimikkeitä, terminologia ei ole yhtenäinen.

Kaiken kaikkiaan tietojen löytäminen ei ollut helppoa. Eri korkeakouluissa nimikkeet ja hyvinvointipalveluiden laajuus vaihtelivat suuresti. Oheisiin taulukoihin 1 ja 2 on koottu sivustoista löytyneet tiedot, joiden tämän artikkelin kirjoittajat katsoivat liittyvän opiskelijan hyvinvointipalveluihin.

Taulukko 1. HEROES-korkeakoulujen kertomat opiskeluhyvinvointipalvelut ulkoisilla verkkosivuilla, osa 1.

	Thomas More University of Applied Sciences (Belgia)	Mendel University (Tšekki)	Fontys University of Applied Sciences (Alankomaat)	Polytechnic Institute of Beja (Portugali)	Seinäjoki University of applied sciences
Opinto-ohjaus *study counselling, guidance counselor, student counselor, academic advisor*	Academic advisors per degree programme, Student counsellors				Study counsellors
Opintopsykologi *psychologist*	Psychology students & Student services	Psychologists	Student psychologist(s)		
Kuraattori *school social worker, study curator*			Student counsellor(s)		
Korkeakoulupastori minister, pastor, curate					University pastor
Erityis-opettaja *special teacher, special education teacher, special needs teacher*		Coordinators (also for aplicants)			Vocational special needs teachers
Mitä muuta tarjotaan?	Group activities, Internship supervisors, Tutors, Inclusion coordinator	Career counselling, Coaching	Self-learning modules Student coach Lifestyle training+	GAPP-team: Three support offices/One of them: Psycho-pedagogic Career counseling, Psychological counseling	Student healthcare services

Taulukko 2. HEROES-korkeakoulujen kertomat hyvinvointipalvelut ulkoisilla verkkosivuilla, osa

2.

	Deggendorf Institute of Technology (Saksa)	University College Northern Denmark (Tanska)	Halmstad University (Ruotsi)	Vilniaus Kolegija (Liettua)
Opinto-ohjaus *study counselling, guidance counselor, student counselor, academic advisor*	Study advisor Student advisor	Student advisors	Study and career guidance	
Opintopsykologi *psychologist*				Psycholgists
Kuraattori *school social worker, study curator*			Counsellors	
Korkeakoulupastori minister, pastor, curate				
Erityisopettaja *special teacher, special education teacher, special needs teacher*				
Mitä muuta tarjotaan?	Social pedagogies Student Counselling Service, Psychosocial counselling		Coordinator for equal opportunities; disability study support, Student healthcare center	Mentors

Sivustojen selaaminen oli hyvin opettavainen kokemus. Tutkimuksessa kävi ilmi muun muassa se, että englanninkielisillä verkkosivuilla SEAMKin omista opiskeluhyvinvoinnin palveluista oli tietoa hyvin niukasti ja hajanaisesti. Asiaa on tarkoitus kehittää kevään 2026 aikana.

Tietyiltä korkeakoulujen verkkosivuilta tiedon etsiminen sujui nopeasti ja selkeästi. Tällöin sivuston aiheiden lajittelu oli selkeää ja loogista. Tietyissä verkkosivuissa tietoja ei ollut lainkaan. On syytä huomioida, että tutkijan taustalla on aina tietyn kulttuurin ja kielialueen sivustomalleihin tottuminen. Tämä voi vaikuttaa asiaan. On syytä vielä toistaa, että tämän tutkimuksen tulos ei tarkoita, että kyseisellä korkeakoululla ei olisi näitä palveluita tarjottavanaan. Tulos vain osoittaa, että näitä palveluita ei ole helposti löydettävissä korkeakoulun ulkoisilta, englanninkielisiltä verkkosivuilta.

Tutkimuksen lopputulos painottaa sitä, että korkeakoulujen on hyvä kertoa selkeästi ja helposti löydettävissä olevalla tavalla eri hyvinvointipalveluista. Korkeakoulujen selkeä viestintä opiskeluympäristön esteettömyydestä ja yleisesti opiskeluhyvinvoinnin palveluista voi olla hakijalle selkeä vetovoimatekijä opiskelupaikan valinnassa. Ulkoisilla sivuilla tulisi viestiä hyvin yksinkertaisesti, miten opiskelijan tulisi toimia, jos hän tarvitsee tukea opiskelunkykyynsä.

Tämä on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää, koska eri tukimuotoja tarvitsevia opiskelijoita on yhä enemmän. Tähän antavat vahvoja viitteitä mm. peruskoulussa erilaista tukea saavien oppilaiden määrä sekä esimerkiksi keskittymiseen liittyvien diagnoosien kasvu nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa.

Anne-Mari Maunumaa
Opintopsykologi
SEAMK

Pia-Mari Riihilahti
Ammatillinen erityisopettaja
SEAMK

Lähteet

HEROES. (i.a.). *Heroes.*https://heroesuniversity.eu/

Kansaneläkelaitos (Kela). (2021). *Opiskelijoiden terveydenhuolto mullistui vuoden alussa – mikä kaikki muuttui? Opiskelijoiden terveydenhuolto mullistui vuoden alussa – mikä kaikki muuttui? – Elämässä.fi*

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *KOTT 2024: Mielenterveys ja mielenterveyspalvelujen riittävyys*. https://www.thl.fi/kott_verkkoraportit/ilmioraportit_2024/mielenterveys_ja_mielenterveyspalvelujen_riittavyys.html

Tuovila, T., Seilo, N., & Kunttu, K. (2021). *Opiskeluterveydenhuollon opas 2021* (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:14). Sosiaali- ja terveysministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/60f3a931-0155-4890-a1d5-ed5dfab6fc1a/content

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS). (i.a.-a). *Opiskeluyhteisötyö.* https://www.yths.fi/palvelut/opiskeluyhteisotyo/?cn-reloaded=1

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS). (i.a.-b). *Opiskeluterveydenhuollon palvelut.* https://www.yths.fi/palvelut/opiskeluterveydenhuollon-palvelut/

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS). (i.a.-c). *Opiskeluympäristön tarkastus.* https://www.yths.fi/palvelut/opiskeluyhteisotyo/opiskeluympariston-tarkastus/